

LOKAL UDVIKLINGSPLAN FOR BORNHOLMSKE BYER OG LOKALSAMFUND

SKABELON

©2022 Center for Regional- og Turismeforskning

INDLEDNING

Dette er en skabelon til at udarbejde en Lokal Udviklingsplan for jeres by eller lokalområde.

Skabelonen er udarbejdet af Regional- og Turismeforskning, og tager udgangspunkt i fire lokale udviklingsplaner for Aarsballe, Klemensker, Nyker og Rø, som blev færdige i februar 2022. Disse planer blev udviklet gennem inddragelse af lokale borgere og foreninger og i samarbejde med Bornholms Regionskommune.

En udviklingsplan skal synliggøre stedbundne kvaliteter ved jeres by og lokalområde og pege på tiltag til udvikling af det sociale liv, foreningslivet, friluftslivet, erhvervslivet eller andet, som kan være til glæde for lokalsamfundet, besøgende og turister.

Målet er at I fremover har en fælles forståelse af kvaliteterne i jeres by, men også er enige om nogle mål, som I ønsker at forfølge de kommende år. En sådan fælles forståelse og enighed er vigtig både i jeres samarbejde med Bornholms Regionskommune og i forhold til ansøgninger til diverse fonde, der støtter lokale udviklingsaktiviteter.

Udgangspunktet for processen er at samle byens borgere. Alle skal have mulighed for at bidrage og det er meget vigtigt, at der informeres om processen undervejs. Det er også vigtigt at den endelig plan fejres, kommunikeres og bliver tilgængelige på de forskellige hjemmesider og sociale medier, som er tilknyttet områdets foreninger, aktiviteter og arrangementer.

Hvordan I vil gribe borgerinddragelsen an, bestemmer I selv. Det kan være i forbindelse med fællesspisning, generalforsamling, workshop eller andre typer borgermøde. Det vigtigste er, at I forholder jer til en række spørgsmål, som er forudsætningen for, at I kan lave en Lokal Udviklingsplan.

De første sider er en opskrift på, hvordan processen kan gribes an, og hvilke spørgsmål I skal stille jer selv for at nå i mål. Derefter følger en side med nyttige link og forslag til supplerende læsestof. Endelig følger en skabelon, som viser, hvordan en Lokal Udviklingsplan kan se ud og som kan bruges direkte i udarbejdelsen.

Rigtig god fornøjelse og arbejdslyst

METODE OG PRINCIPPER

I processen med at besvare de spørgsmål, som skitseres nedenfor, anbefaler vi, at I arbejder ud fra fire dogmeregler - eller grundprincipper - som kendes fra den metode, der hedder *Appreciative Inquiry = Værdsættende Undersøgelse*.

Det er en metode, der handler om at værdsætte dét, der virker, dét I gør godt i dag, dét der giver energi i hverdagen.

Herudfra skal I skabe drømmen om fremtiden, som kan være et positivt kompas, der giver Jeres handlinger retning.

Dogmereglerne er:

- Fokuser på det, der går godt
- Påskøn egen og andres indsats
- Find ind til det, der giver liv
- Omdan drømme til virkelighed

Ved at anvende denne metode opnår i:

- Fokus på muligheder
- Undersøgelse af de bedste oplevelser og erfaringer i byen
- Visioner for fremtiden
- Deling af værdier og initiativer
- At skabe fremtiden

METODE OG PRINCIPPER

#1 Kortlæg Jeres mødesteder gennem byvandring

Undersøg følgende:

- Hvor mødes I?
- Hvad mødes I om?
- Hvem mødes?
- Hvorfor mødes man?
- Hvad mangler I for at gøre mødet endnu bedre?

#2 Skab et samlet billede af Jeres by.

Forestil Jer, at I i kort form skal fortælle nye tilflyttere om alle Jeres foreninger, erhverv, institutioner, aktiviteter, arrangementer og fællesskaber og lignende.

#3 Drøm stort

Hvordan ville fremtiden se ud, hvis I skal beskrive byen og området som det allerbedste sted at bo på Bornholm?

#4 Vær realistisk

Diskuter Jeres by/lokalområdes *Styrker, Svagheder, Muligheder og Udfordringer* (og udfyld skemaet på næste slide), før I taler om visioner og mulige tiltag.

Jo mere I får med, jo lettere er det bagefter at formulere jeres visioner, skabe fælles værdier og sikre ejerskab omkring de indsatser, der skal til for at skabe fremtiden.

#5 Find en fællesnævner (et motto)

- Hvad siger I om jer selv?
- Hvad siger I om byen og lokalområdet?
- Hvordan vil i beskrive byen og dens indbyggere med få ord eller en sætning, der definerer Jer?

#6 Fokuser og vær kortfattet

Udviklingsplanen skal ikke beskrive alle detaljer af jeres lokalsamfund, men fokusere på det, som I mener er det allervigtigste. Jo kortere og mere fokuseret I kan gøre beskrivelsen af jeres by og jeres visioner, jo bedre.

DISKUTER OG UDFYLD I FÆLLESSKAB, HVAD I OPLEVER SOM JERES FÆLLES **STYRKER, SVAGHEDER, MULIGHEDER, UDFORDRINGER**

STYRKER

SVAGHEDER

MULIGHEDER

UDFORDRINGER

NYTTIGE LINKS

I forbindelse med udarbejdelse af Jeres lokale udviklingsplan, er der nyttig viden at hente om Jeres lokalområde på BRK's hjemmeside.

Kommuneplanen giver adgang til alle tænkelige kort over de forskellige områder.

Start med at søge på **www.brk.dk/** Søg f.eks. på: **arealinformationer**, hvor I bl.a. kan åbne lokalplanlaget og se planer om udbygninger. Der er ikke så mange, så det skulle være til at gå til.

Her ligger også afsnittet: **Geografiske kort**. Her kan I søge informationer i de forskellige kort over Bornholm. Bornholmerkortene har forskellige indgangsvinkler.

Desuden vil vi pege på en rapport som Center for Landdistriktsforskning har udgivet. Det er et katalog om Strategisk landsbyplanlægning.

Linket til rapporten findes her:

[https://findresearcher.sdu.dk:8443/ws/portalfiles/portal/182806598/At I fte blikket brochure A4 web.pdf](https://findresearcher.sdu.dk:8443/ws/portalfiles/portal/182806598/At%20I%20f%C3%A5%20blikket%20brochure%20A4%20web.pdf)

Skabelonen er udarbejdet af:

Lene Havtorn Larsen og Jesper Manniche
Center for Regional- og Turismeforskning, Bymarken 12, 3790 Hasle
Telefon: +45 5644 1144 • mail: crt@crt.dk • www.crt.dk

ILLUSTRATIONER OG KORT: Bornholms Regionskommune og Matters
Arkitekter.

FOTOS: Destination Bornholm.

Center for Regional- og Turismeforskning er et center for anvendt forskning, der løfter analyse- og udviklingsopgaver samt forskningsprojekter med særligt fokus på yderområder. Centrets primære fokus er regional udvikling med fokus på yderområder, turisme i et destinationsperspektiv samt modeløkonomisk analyse. CRT er beliggende på Bornholm og har eksisteret siden 1994.

©2022 Center for Regional- og Turismeforskning

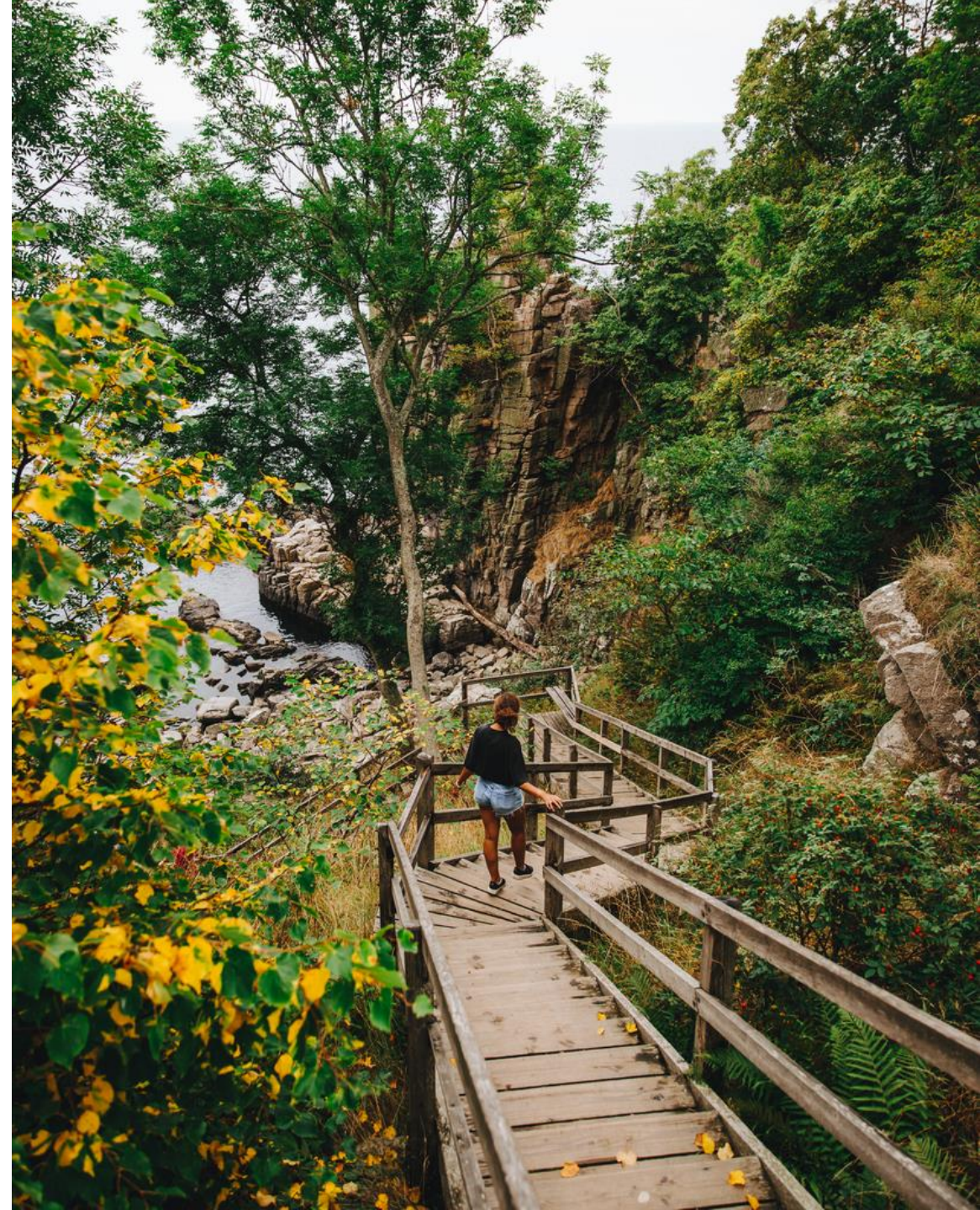
A person in a dark jacket and blue jeans is walking away from the camera on a winding wooden boardwalk. The boardwalk is made of light-colored wooden planks and curves through a field of tall grass and some low-lying shrubs. In the background, there is a dense forest of trees with autumn foliage in shades of yellow, orange, and brown. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow over the scene.

BYENS NAVN UDVIKLINGSPLAN 2022 – 2030

**BORGERFORENINGENS
LOGO**

INDHOLD

1. Lorem ipsum
2. Dolor sit amet
3. Consectetur adipiscing elit
4. Tempor incididunt
5. Ut labore et dolore magna aliqua
6. Ut enim ad minim veniam
7. Quis nostrud exercitation ullamco laboris
8. Nisi ut aliquip ex ea commodo consequat
9. In voluptate velit esse cillum dolore eu fugiat

FORMÅL OG BAGGRUND

Dette er en udviklingsplan for *byens navn*.

Udviklingsplanen skal synliggøre stedbundne kvaliteter og pege på tiltag til udvikling, der er realistiske at gennemføre og som kan forbedre det sociale liv, foreningslivet, friluftslivet, erhvervslivet og generelt være til glæde for lokalsamfundet, besøgende og turister.

Den lokale udviklingsplan er udarbejdet i perioden *xxx*, i samarbejde med *xxx*.

Processen har været drevet af ønsket om, at... *lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit.*

VELKOMMEN TIL VORES BYENS NAVN

*Beskriv med få sætninger byens
beliggenhed på Bornholm og dens
forbindelser til og sammenhæng
med andre byer i området.*

VELKOMMEN TIL VORES BYENS NAVN

Her kan I indsætte et luftfoto-kort over Jeres by med vejnavne, huse og lignende. I bestemmer selv detaljeringsgraden ved at zoome ind og ud på kortet.

Kortet finder I her:

<https://drift.kortinfo.net/Map.aspx?Page=Historiskekort&Site=Bornholm>

VELKOMMEN TIL VORES BYENS NAVN

Vores motto er:

*[Skriv et motto eller nogle
nøgleord som sammenfatter det, I
siger om jeres by]*

Derfor siger vi om os selv:

"Citat"

"Citat"

"Citat"

VORES INDBYGGERE

Hvor mange bor i byen og i sognet?

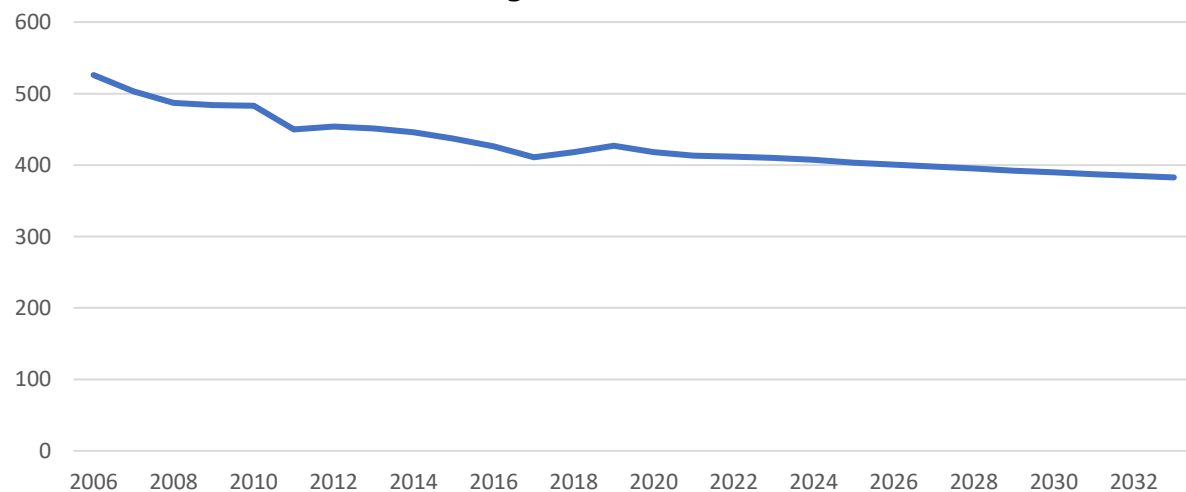
Hvordan er aldersfordelingen og hvordan har befolkningstallet udviklet sig de seneste år?

Hvad betyder befolkningsudviklingen for Jeres aktiviteter og vision for fremtiden?

I kan finde information om befolkningen på sogneniveau på Danmarks Statistiks hjemmeside (Statistikbanken), f.eks. her: <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1280>.

I kan evt. bede kommunen om at få tal og prognoser for befolkningsudviklingen i jeres sogn i de kommende år.

Indsæt et diagram over befolkningsudviklingen i byen eller sognet f.eks. 2006-2032

Befolkning i sognet	Antal personer	Andel af befolkning %	Udvikling de seneste 10 år %
I alt			
Heraf			
Mænd			
Kvinder			
Børn			
Unge 15-19 år			
20-64 år			
65 og ældre			
Gennemsnitsalder			
Tilflyttede 2015-20			
Fraflyttede 2015-20			

VORES NATUR, KULTUR OG TURISME

Beskriv med jeres egne ord byen, dens historie og grundlæggende opbygning. Hvorfor det er attraktivt at bo der?

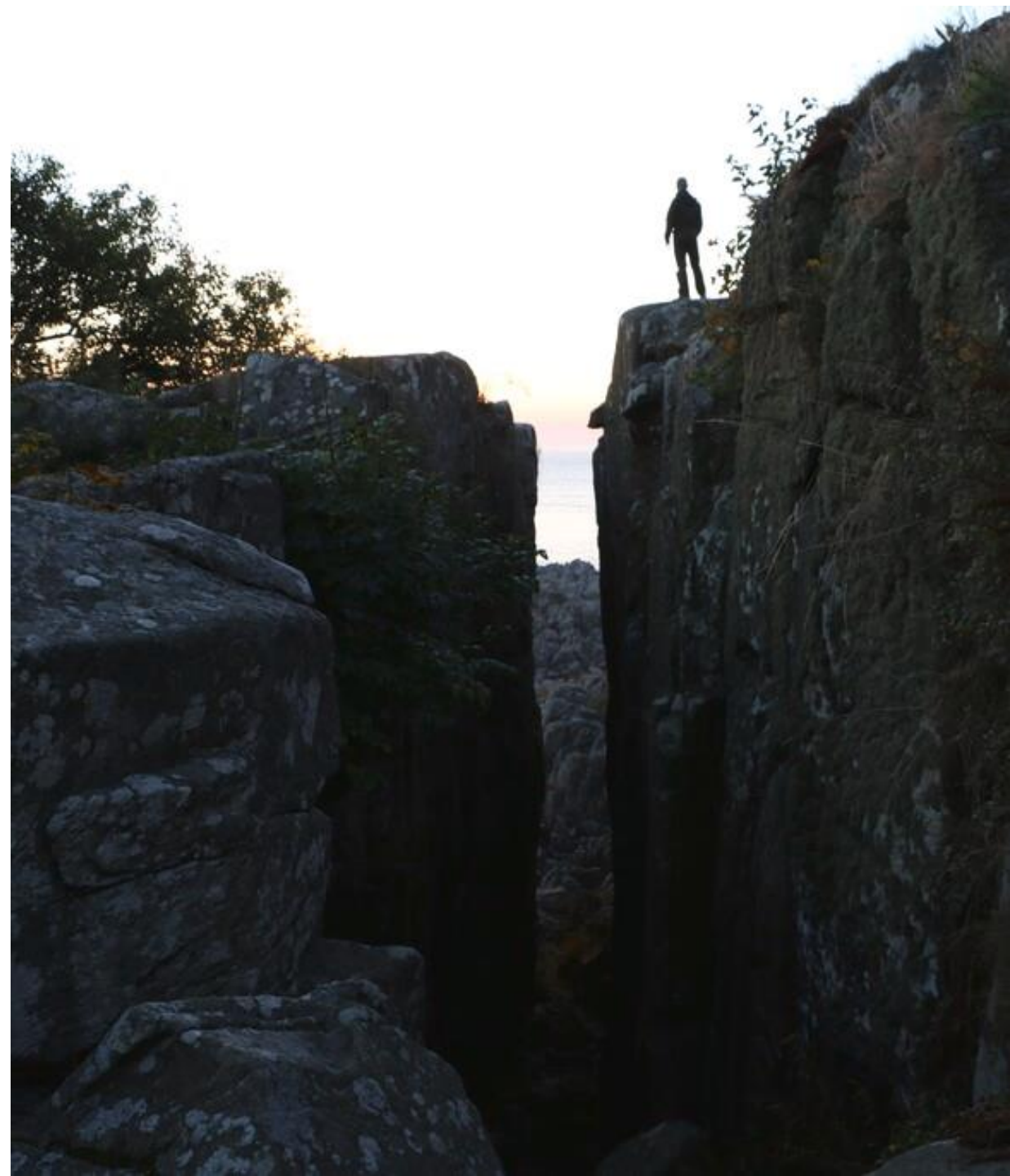
Beskriv også den omkringliggende natur og hvilke kulturelle kvaliteter I oplever til hverdag. Er der attraktioner eller aktiviteter, der tiltrækker turister? Hvilke kvaliteter kan I dele med andre – turister, sommerhusbeboere og potentielle tilflyttere?

I kan finde inspiration til teksten i Bornholms Regionskommunes bybeskrivelser i forbindelse med kommuneplanen 2020. Find jeres område beskrevet under afsnittet: BYER OG LOKALSAMFUND.

Linket findes her:

<https://bornholm.viewer.dkplan.niras.dk/plan/31#/13210>

Husk at være fokuseret og kortfattet! I skal ikke beskrive alt, men kun det væsentligste. Teksten bør ikke fylde mere end 1-2 sider i Power Point dokumentet, inklusiv foto.

VORES SERVICE OG ERHVERV

Offentlig service

Nævn, hvis der er en skole i området (ellers hvilket skoledistrikt lokalområdet hører under), eventuelle institutioner og hvilke busruter, der har stop i byen.

Erhverv

Giv eksempler på de forskellige typer af erhverv, der nu findes og har betydning i området f.eks. landbrug, detailhandel, håndværk, fremstilling, overnatning, oplevelser, attraktioner etc.

Beskriv evt. om byen tidligere har haft en særlig erhvervsprofil eller erhvervsudvikling.

VORES FORENINGER OG SAMLINGSSTEDER

Foreninger

Nævn de forskellige foreninger, som findes i jeres område og giv eksempler på vigtige aktiviteter for forskellige aldersgrupper.

Medborgerhus/samlingssteder

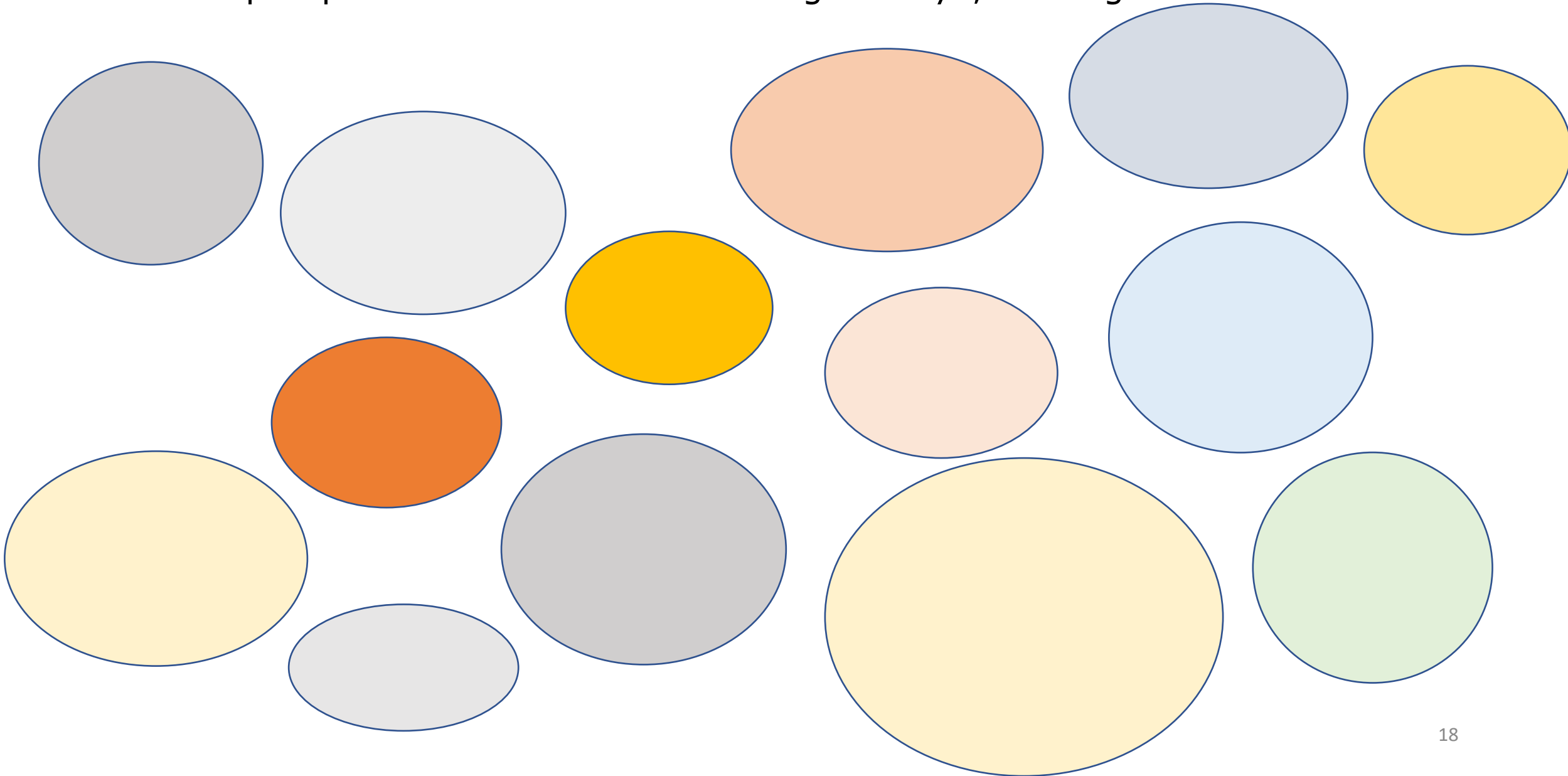
Beskriv medborgerhuset eller den/de bygning(er), hvor byens fællesarrangementer finder sted. Beskriv, hvem der ejer/administrerer bygningen og hvilke vilkår og restriktioner, der er for brugen; nævn, hvilke typer af aktiviteter, der er, og hvilke alders- og målgrupper, der bruger bygningen herunder grupper, som ikke er lokale.

Husk igen, at beskrivelsen skal være kortfattet og fokusere på det væsentligste. Teksten bør ikke fylde mere end 1-2 sider i Power Point dokumentet.

VORES AKTIVITETER –

Skriv eksempler på eksisterende aktiviteter og evt. nye, som I gerne ville have

VORES KVALITETER OG MØDESTEDER

Nævn lokalområdets kvaliteter, attraktioner og mødesteder i forbindelse med f.eks. indkøb, sport, skole, transport, sociale fællesskaber eller arrangementer, og indsæt dem på et kort.

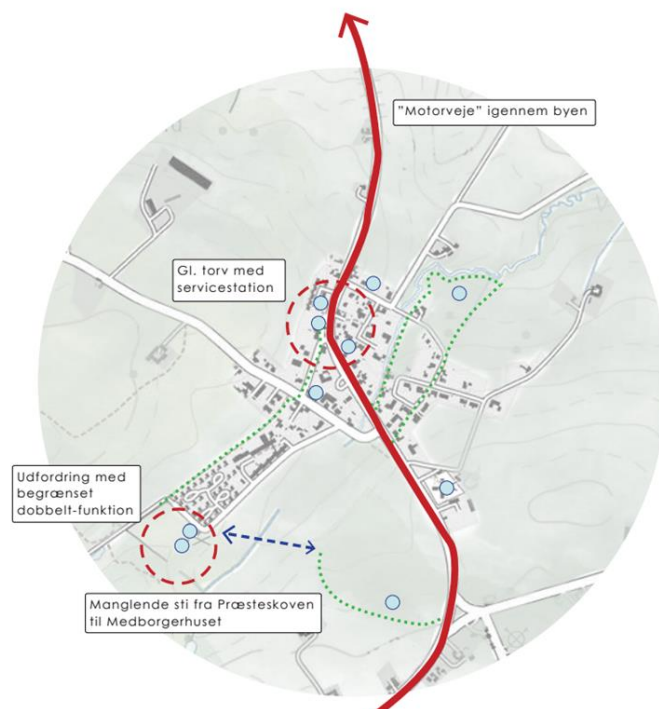
- Lorem ipsum dolor sit amet
- consectetur adipiscing elit
- sed do eiusmod tempor incididunt
- ut labore et dolore magna aliqua
- Ut enim ad minim veniam
- quis nostrud exercitation ullamco laboris
- nisi ut aliquip ex ea commodo consequat

VORES UDFORDRING OG VISION

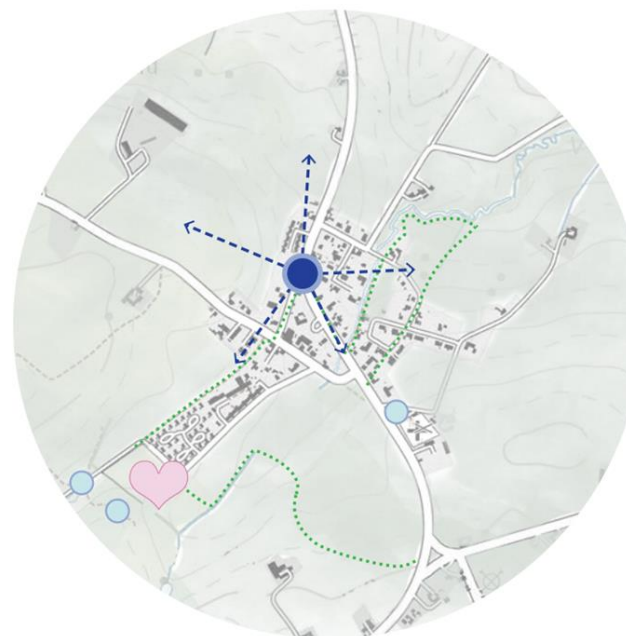
Ud fra hvad I har defineret som jeres fælles STYRKER, SVAGHEDER, UDFORDRINGER og MULIGHEDER, beskriver eller illustrerer I her de problemer, udfordringer og svagheder, som I oplever og som I gerne vil gøre noget ved. Det kan eksempelvis være en stor gennemgående trafik, et diffust centrum, ringe adgangsforhold til den omkringliggende natur, mangel på børnefamilier, sociale mødesteder eller aktiviteter for ældre.

Nedenstående illustration er fra Klemensker.

Derofterfor beskriver eller illustrerer I jeres vision for, hvordan byen skal udvikle sig og hvordan I ønsker at aktivere jeres styrker og kvaliteter i forbedring af f.eks. det sociale liv, foreningslivet, friluftslivet, erhvervslivet, de fysiske rammer e.a.

På næste side er der nogle eksempler på, hvordan I kan bruge jeres STYRKER, SVAGHEDER, UDFORDRINGER OG MULIGHEDER til formulering af visioner og tiltag.

Eksempler på hvordan **STYRKER**, **SVAGHEDER**, **MULIGHEDER** og **UDFORDRINGER** kan bruges til at formulere relevante visioner og udviklingstiltag

#1

Vi oplever, at vi har en **STYRKE** mht....(beskriv),
men den trues af den **UDFORDRING**,
at....(beskriv).

Vi ser dog den **MULIGHED**, at...(beskriv).

#2

Vi oplever, at vi har en **SVAGHED** mht....(beskriv).

Denne svaghed vil blive endnu større i de
kommende år pga. vores **UDFORDRING**
(beskriv).

Men ved at udnytte vores **STYRKE** mht. at...,
har vi den **MULIGHED**, at...(beskriv).

#3

Vi oplever, at det er en stor **UDFORDRING** for
udviklingen af vores lokalsamfund,
at....(beskriv),

men at det er vanskeligt at imødegå den pga.
vores **SVAGHED** mht....(beskriv).

Vi ser derfor den **MULIGHED**, at vi gør os
stærkere mht....(beskriv).

INDSATSOMRÅDER

For at realisere vores vision for **Byens Navn** vil vi tage initiativer inden for følgende indsatsområder:

1. xxxx
2. xxxx
3. xxxx

Det er vigtigt, at der både er kortsigtede og mere langsigtede ideer at tage fat i. Udviklingsplanen bør dog ikke gå længere end 5-10 år frem i tiden.

Indtegn evt. de prioriterede udviklingsideer på et kort over lokalområdet.

INDSATS #1:

XXXXXXXXXX

- Vi vil udvikle fællesaktiviteter inden for...
- Desuden vil vi udbygge vores....
- På den måde styrker vi samværet og fællesskabet.

“Citat: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua.”

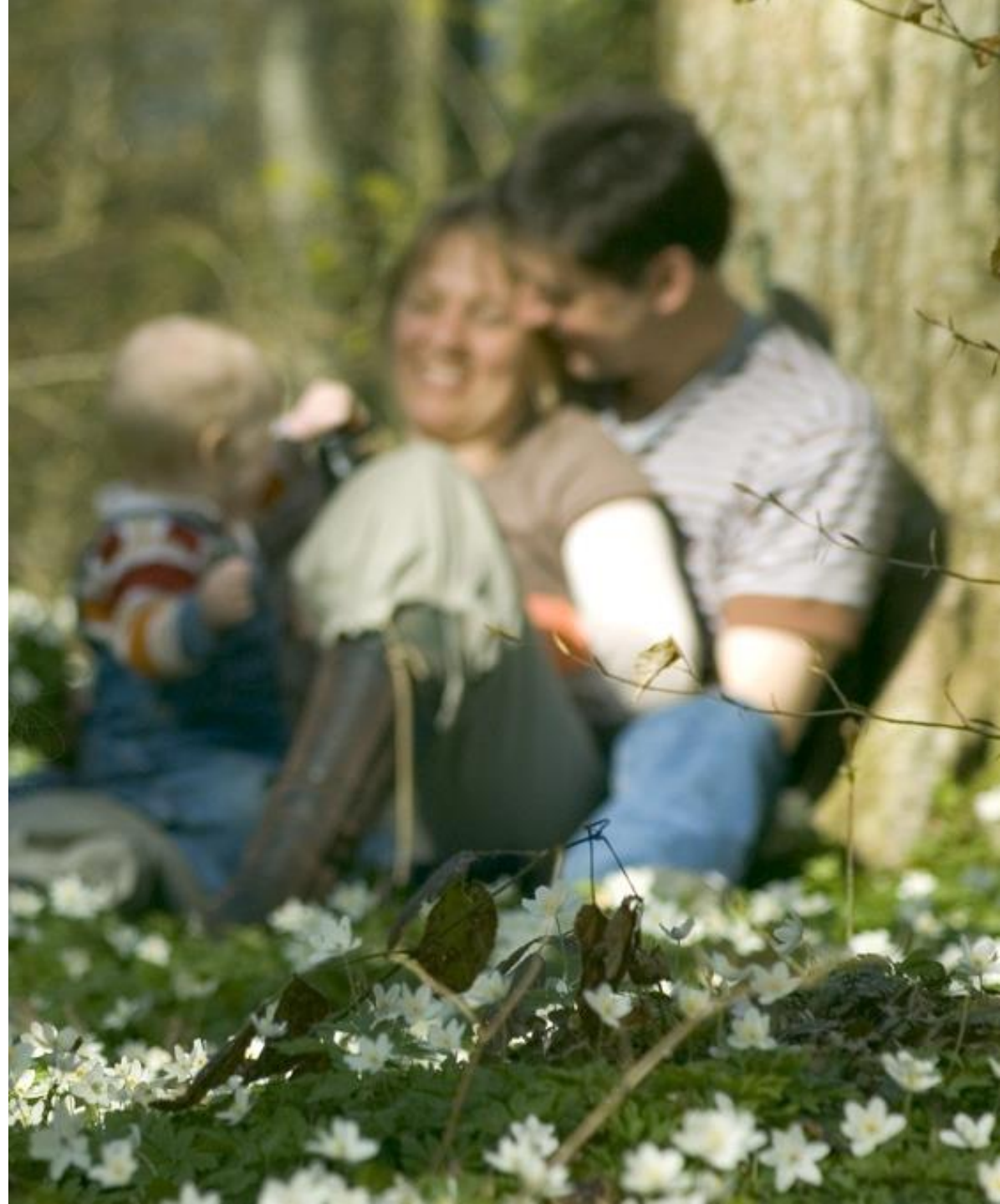

INDSATS #2:

XXXXXXXXXXXX

- Vi vil gerne have et nyt...
- Det skal fungere som....
- Dermed styrker vi rammerne for fællesskab.

"Citat: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua"

INDSATS #3

XXXXXXXXXX

- Vi vil organisere det lokale udviklingsarbejde på en ny måde...
- Vi nedsætter en gruppe på tværs af foreningerne, der udvikler konkrete forslag til...
- Dermed håber vi, at kunne rekruttere og aktivere flere frivillige.

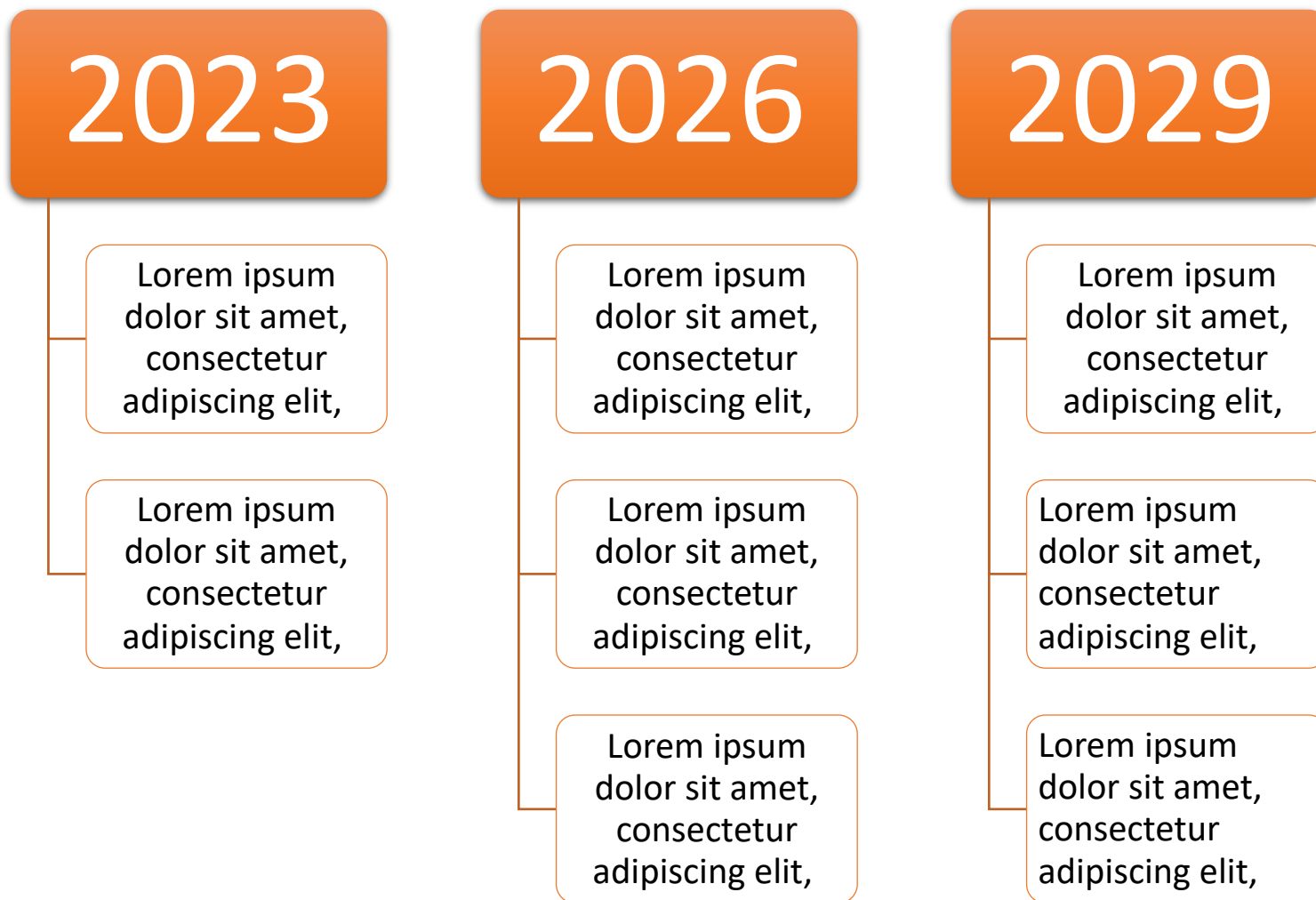
"Citat: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, sed do eiusmod tempor incididunt ut labore et dolore magna aliqua."

[borger i Byens Navn]

NEDSLAG I FREMTIDEN –

Beskriv/nævn udvalgte indsatser, der er gennemført ved udgangen af nedslagsperioderne

KOLOFON

Udviklingsplanen for **Byens navn** er udarbejdet af **XX** i samarbejde med **XX** og aktive borgere.

- TEKST: **Repræsentanter for foreningerne XXX**
- ILLUSTRATIONER OG KORT: **sidetal og navn på kilde.**
- FOTOS: **sidetal og navn på fotograf.**
- LOKAL KONTAKTPERSON: **navn og kontaktoplysninger.**

